

[Друштвени договор о заједничким основама ученичког и студентског стандарда, објављен 25. јула 1983. године]

На основу члана 124. Устава Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, у складу са резолуцијама X и XI конгреса Савеза комуниста Југославије о задацима Савеза комуниста Југославије у социјалистичком самоуправном преображају васпитања и образовања, а ради потпунијег задовољавања потреба удруженог рада и друштва за одговарајућим кадровима, стварања једнаких услова образовања радника и омладине и стварања новог друштвено-економског положаја ученика и студената у удруженом раду и усмереном образовању и на тим основама обезбеђења материјалних услова за њихово образовање, скупштине самоуправних интересних заједница усмереног образовања, односно њихови савези, скупштине самоуправних интересних заједница за ученички и студентски стандард социјалистичких република и социјалистичких аутономних покрајина, конференције савеза социјалистичке омладине социјалистичких република и социјалистичких аутономних покрајина, већа савеза синдиката социјалистичких република и социјалистичких аутономних покрајина, и извршна већа скупштина социјалистичких република и извршна већа скупштина социјалистичких аутономних покрајина (у даљем тексту: учесници друштвеног договора), закључују

ДРУШТВЕНИ ДОГОВОР

О ЗАЈЕДНИЧКИМ ОСНОВАМА УЧЕНИЧКОГ И СТУДЕНТСКОГ СТАНДАРДА

Члан 1.

Учесници друштвеног договора сагласни су да се заједничке основе ученичког и студентског стандарда заснивају на следећим начелима:

- да је ученички и студентски стандард саставни део јединствене политике задовољавања образовно-кадровских потреба удруженог рада у систему васпитања и усмереног образовања;

- да радници у организацијама удруженог рада задовољавају образовно-кадровске потребе првенствено упућивањем радника на образовање уз рад и из рада и успостављањем непосредних односа с ученицима и студентима у којима се уређују међусобна права, обавезе и одговорности;

- да организације удруженог рада, друге самоуправне организације и заједнице воде бригу о образовању младе генерације, укључујући је у рад и самоуправну праксу;

- да друштвено-економски положај и социјална сигурност ученика и студената произилази из успостављених права и обавеза с радницима у организацијама удруженог рада, као и њихових резултата у учењу и студијама, стручној пракси и обављању друштвено корисног рада;

- да су ученици и студенти одговорни за резултате свога рада у образовању и за преузимање радне и других обавеза након завршеног образовања у организацијама удруженог рада које обезбеђују средства за њихово образовање;

- да се обезбеђивањем ученичког и студентског стандарда доприноси остваривању братства и јединства, равноправности и заједништву народа и народности у СФРЈ;

- да се остваривањем узајамности и солидарности у задовољавању образовно-кадровских потреба организација удруженог рада и заједничких потреба друштва у оквиру односно преко самоуправних интересних заједница усмереног образовања стварају подједнаке могућности образовања ученика и студената;

- да ученици и студенти из свих социјалистичких република и социјалистичких аутономних покрајина остварују право на све облике ученичког и студентског стандарда под једнаким условима према прописима и самоуправним споразумима у социјалистичкој републици односно социјалистичкој аутономној покрајини, у складу с овим друштвеним договором.

Члан 2.

Учесници друштвеног договора ће, у остваривању ученичког и студентског стандарда посебно подстицати:

- остваривање програма кадрова и образовања организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница, који се доносе у складу с програмима средњорочног и дугорочног развоја;

- обезбеђење материјалних и других услова образовања за прво занимање;

- обезбеђење подједнаких могућности образовања омладине пре рада и радника из рада и уз рад;

- изграђивање и побољшање услова живота и васпитно-образовног рада у организацијама удруженог рада ученичког и студентског стандарда, а посебно у ђачким домовима;

- обезбеђење материјалних и других услова за стицање шестог и седmog степена стручне спреме радника из рада и уз рад односно омладине пре рада које на студије упућују организације удруженог рада, у складу с утврђеним плановима кадровских потреба;

- образовање на језицима народа и народности;

- образовање у домовини деце наших радника на привременом раду у иностранству.

Учесници друштвеног договора ће обезбеђивањем ученичког и студентског стандарда стварати услове за образовање у Југославији деце наших исељеника и делова народа Југославије који живе у другим земљама као народности односно националне мањине.

Члан 3.

Учесници друштвеног договора ће се залагати да социјалну сигурног и права из радног односа за раднике које у образовање из рада и уз рад упућују организације удруженог рада обезбеђују те организације, у складу са својим самоуправним општим актима обезбеђујући при томе материјалне и друге услове за успешно савладавање изабраног програма.

Организације удруженог рада могу средства за намене из става 1. овог члана обезбеђивати и на основи узајамности и солидарности за утврђивање заједничке потребе у оквиру односно преко самоуправних интересних заједница усмереног образовања и самоуправних интересних заједница за запошљавање.

Члан 4.

Учесници друштвеног договора сматрају неопходним да организације удруженог рада, у циљу укључивања ученика и студената у удружени рад већ за време образовања, успостављајући непосредне односе међусобних права, обавеза и одговорности с ученицима и студентима (радни однос на одређено или неодређено време с пуним или непуним радним временом, производна пракса и производни рад, уговор о стипендирању или кредитирању) и да им на тој основи обезбеђују материјалне и друге услове за време образовања.

Члан 5.

Учесници друштвеног договора су сагласни да се под ученичким и студентским стандардом подразумева смештај, исхрана, превоз, здравствена заштита, уџбеници и васпитна функција у домовима као и задовоља-

вање културних, информативних, спортских, рекреативних и других животних и радних потреба ученика и студената.

Стандард ученика и студената обезбеђује се стипендирањем, кредитирањем и на друге начине, и остварује се у организацијама удруженог рада усмереног образовања, организацијама удруженог рада ученичког и студентског стандарда као и у другим самоуправним организацијама и заједницама.

Члан 6.

Учесници друштвеног договора ће подстицати да организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице обезбеђују потребна средства за стандард ученика и студената непосредно или у оквиру односа преко самоуправних интересних заједница, најмање у висини која обезбеђује задовољавање договорене висине ученичког и студентског стандарда у социјалистичкој аутономној покрајини у складу с материјалним могућностима удруженог рада и друштва у целини.

У оквиру социјалистичке републике и социјалистичке аутономне покрајине утврдиће се договорена висина ученичког и студентског стандарда из става 1. овог члана и међусобно ће се усклађивати елементи и висина тог стандарда.

Члан 7.

Учесници друштвеног договора су сагласни да ће стварати услове и предузимати мере да средства за стандард ученика и студената обезбеђују основне организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице непосредно ученицима и студентима или да та средства обезбеђују у непосредним односима с организацијом удруженог рада ученичког и студентског стандарда, као и узајамношћу и солидарношћу у самоуправним интересним заједницама усмереног образовања и самоуправним интересним заједницама ученичког и студентског стандарда.

Учесници друштвеног договора сагласни су да су основни критеријуми за доделу и висину средстава за стипендије или кредите:

- кадровска потреба организације удруженог рада односно успостављени уговорни однос између организације удруженог рада и ученика односно студената;
- дефицитарност кадрова одређеног профила;
- трошкови живота ученика и студената у месту образовања;
- материјалне прилике ученика односно студената и његове породице;
- постигнути успех у образовању и резултати у раду.

Ближи критеријуми за доделу и висину средстава за стипендије и кредите утврдиће се самоуправним споразумом у социјалистичкој републици и социјалистичкој аутономној покрајини.

Члан 8.

Учесници друштвеног договора сагласни су да ће критеријуме за смештај у ученичке и студентске домове, у складу с основним критеријумима из члана 7. овог уговора, као и мерила и висину накнаде за смештај и исхрану утврдити самоуправним споразумом у социјалистичкој републици односно социјалистичкој аутономној покрајини.

Учесници друштвеног договора сагласни су да се конкурс за пријем ученика и студената у домове објављује истовремено с конкурсима за упис ученика и студената у васпитно-образовне организације.

Изузетно се избор кандидата не обавља на основу јавног конкурса за кандидате који су успоставили односе међусобних права, обавеза и одговорности с организацијама удруженог рада, а те су организације самоуправним споразумом успоставиле непосредне односе слободе размене рада с организацијама рада ученичког и студентског стандарда.

Члан 9.

Учесници друштвеног договора сагласни су да се цена смештаја и исхране у организацијама удруженог рада ученичког и студентског стандарда и висина ученичке и студентске уплате утврђује, по правилу, пре почетка сваке школске године за наредну школску годину.

Учесници овог договора међусобно ће усклађивати елементе из става 1. овог члана.

Члан 10.

Учесници друштвеног договора су сагласни да ученици и студенти користе здравствену заштиту у месту образовања, у складу с важећим прописима.

Начин обезбеђивања средстава за ученике и студенте који нису здравствено осигурани утврдиће се самоуправним споразумом у социјалистичким републикама и социјалистичким аутономним покрајинама.

Члан 11.

Учесници друштвеног договора сагласни су да ће стварати услове и предузимати мере да средства за задовољавање културних, васпитних, ин-

формативних, спортских, рекреативних и других заједничких потреба ученика и студената обезбеђују организације удруженог рада у слободној размени рада, непосредно или у оквиру односно преко самоуправних интересних заједница усмереног образовања и других самоуправних интересних заједница (културе, физичке културе и сл.), у смислу члана 8. став 1. овога друштвеног договора.

Члан 12.

Учесници друштвеног договора сагласни су да ће стварати услове и предузимати мере да организације удруженог рада ученичког и студентског стандарда, које обезбеђују смештај и исхрану, стварају средства из уплате ученика и студената, а у договореном обиму и у односима слободне размене рада и заинтересованим организацијама удруженог рада непосредно или преко односно у оквиру самоуправних интересних заједница усмереног образовања, као и системом компензација, што ће утврдити посебним споразумом између заинтересованих учесника овога друштвеног договора.

Организација удруженог рада, самоуправне интересне заједнице усмереног образовања, самоуправне интересне заједнице за ученички и студентски стандард и друштвено-политичке заједнице могу и додатним наменским средствима или на други начин суделовати у покрићу трошкова смештаја, исхране и превоза и тиме побољшавати стандард ученика и студената.

Члан 13.

Учесници друштвеног договора подстицаће да средства за изградњу објеката ученичког и студентског стандарда, опремање и модернизацију постојећих објеката обезбеђују самоуправним споразумом радници у организацијама удруженог рада према својим потребама и материјалним могућностима, непосредно или у оквиру односно преко самоуправних интересних заједница усмереног образовања, самоуправних интересних заједница усмереног образовања, самоуправних интересних заједница за ученички и студентски стандард и других самоуправних интересних заједница као и друштвено-политичке заједнице и грађани самодоприносема, водећи при томе рачуна о уједначавању стандарда за ученике и студенте.

Члан 14.

Учесници друштвеног договора су сагласни да право на коришћење услуга организација удруженог рада ученичког и студентског стандарда имају сви ученици и студенти под једнаким условима – у смислу члана

8. и 10. овога друштвеног договора, без обзира из које су социјалистичке републике или социјалистичке аутономне покрајине.

Учесници друштвеног договора су сагласни да се посебним самоуправним споразумом у социјалистичкој републици односно социјалистичкој аутономној покрајини уреде односи о унапређивању стандарда особа с тешкоћама у психофизичком развоју.

Члан 15.

Договорена висина ученичког и студентског стандарда из члана 6. овог друштвеног договора утврдиће се у року од годину дана од дана ступања на снагу друштвеног договора.

Самоуправни споразум из члана 8. овог друштвеног договора закључиће се у социјалистичким републикама и социјалистичким аутономним покрајинама најкасније у року од године дана од дана ступања на снагу овог договора.

Члан 16.

Учесници друштвеног договора обезбедиће међусобно информисање о остваривању друштвеног договора.

Учесници друштвеног договора ће се залагати да се у оквиру јединственог информационог система усмереног образовања прати развој ученичког и студентског стандарда.

Члан 17.

Ради спровођења друштвеног договора, учесници оснивају Комисију за праћење друштвеног договора (у даљем тексту: Комисија).

Комисија има 8 чланова.

Учесници друштвеног договора из сваке социјалистичке републике, односно социјалистичке аутономне покрајине, делегирају по једног члана Комисије.

Конституисање комисије обавиће се у року од 30 дана од дана ступања на снагу друштвеног договора.

Члан 18.

Задатак Комисије је да:

- прати спровођење друштвеног договора, анализира појаве и стање у вези с његовом применом и подноси извештај учесницима друштвеног договора, најмање једанпут годишње;
- предлаже одговарајуће мере за примену друштвеног договора;
- врши и друге послове у вези с праћењем спровођења друштвеног договора.

Члан 19.

Поступак за измене и допуне друштвеног договора покреће се на писмени предлог једног од учесника друштвеног договора.

Измене и допуне друштвеног договора врше се по истом поступку по коме је вршено његово закључивање.

Члан 20.

Овај друштвени договор објавиће се у службеним листовима социјалистичких република и социјалистичких аутономних покрајина.

Друштвени договор ступа на снагу осмог дана од дана његовог објављивања.

УЧЕСНИЦИ ДОГОВОРА:

За Извршно веће Скупштине
СР Босне и Херцеговине,

Есад Хорозић, с.р.

За Извршно веће Скупштине СР Црне Горе,

Божина Ивановић, с. р.

За Извршно веће Скупштине СР Хрватске,

Стипе Шувар, с.р.

За Извршно веће Скупштине СР Македоније,

Анатолиј Дамјановски, с. р.

За Извршно веће скупштине СР Словеније,

Мајда Пољаншек, с. р.

За Извршно веће скупштине СР Србије,

Миломир Петровић, с. р.

За Извршно веће Скупштине САП Војводине,

Светислав Стојаков, с. р.

За Извршно веће Скупштине САП Косово,

Салих Нуши, с. р.

За Скупштину Савеза самоуправних интересних
заједница усмереног образовања и васпитања

СР Босне и Херцеговине,

Звонко Петровић, с. р.

- За Скупштину Републичке самоуправне
интересне заједнице усмереног образовања
СР Црне Горе,
Сава Стевовић, с. р.
- За Скупштину Основне заједнице за ученички
и студентски стандард СР Црне Горе,
Милорад Јоксимовић, с. р.
- За Скупштину Републичке самоуправне
интересне заједнице усмереног образовања
СР Хрватске,
Душан Стошић, с. р.
- За Скупштину Републичке самоуправне
интересне заједнице усмереног образовања
СР Македоније,
Тодор Рушков, с. р.
- За Скупштину Заједнице образовања
СР Словеније
Тоне Ференц, с. р.
- За Скупштину Заједнице усмереног образовања
за територију Републике Србије,
Зоран Боричић, с. р.
- За Скупштину Самоуправне интересне
заједнице за усмерено образовање Војводине,
Петар Докић, с. р.
- За Скупштину Самоуправне интересне
заједнице за ученички и студентски стандард
Војводине,
Милена Ковачевић, с. р.
- За Скупштину Покрајинске самоуправне интересне
заједнице образовања САП Косово,
Рамо Алихајдари, с. р.
- За Републичку конференцију Савеза
социјалистичке омладине
СР Босне и Херцеговине,
Фанка Дропуља, с. р.
- За Републичку конференцију Савеза
социјалистичке омладине Црне Горе,
Весна Караџић, с. р.
- За Републичку конференцију Савеза
социјалистичке омладине Хрватске,
Желимир Голубић, с. р.

За Републичку конференцију Савеза
социјалистичке омладине Македоније,

Гордана Стошић, с. р.

За Републичку конференцију Савеза
социјалистичке омладине Словеније,

Чепич Богдан, с. р.

За Републичку конференцију Савеза
социјалистичке омладине Србије,

Милан Коругић, с. р.

За Покрајинску конференцију Савеза
социјалистичке омладине Војводине,

Милан Златар, с. р.

За Покрајинску конференцију Савеза
социјалистичке омладине САП Косово,

Слободан Митровић, с. р.

За Веће Савезе синдиката

Босне и Херцеговине,

Милан Пуцар, с. р.

За Републичко веће Савеза синдиката
Црне Горе,

Владета Цвијовић, с. р.

За Веће Савеза синдиката Хрватске,

Богдан Станић, с. р.

За Веће Савеза синдиката Македоније,

Будимка Романо, с. р.

За Републичко веће Савеза синдиката
Словеније,

Борис Липужич, с. р.

За Веће Савеза синдиката Србије,

Иштван Тот, с. р.

За Веће Савеза синдиката Војводине,

Олга Виторовић, с. р.

За Покрајинско веће Савеза синдиката
САП Косово,

Рабит Реџепа, с. р.

[*Службени гласник СР Србије*, 39(1983), 29, стр. 1502-1505]